การใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกองทัพเรือ ด้วยวิธีการยึด อายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สิน

The use of Administrative measures of the Royal Thai Navy by means of seizure, garnish, auction of properties

นฤทธิ์ ฤทธิ์คำรพ[1]
Narit Ritkamroph[1]

สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ กองทัพเรือ
Judge Advocate General of The Royal Thai Navy

(Received 16/04/2020, Revised 30/04/2020, Accepted 28/05/2020)

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีหน่วยงานของรัฐได้ใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเพิกเฉยไม่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้ถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องชดใช้เงิน ตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ตลอดจนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่หน่วยงานของกองทัพเรือ

คำสำคัญ: มาตรการบังคับทางปกครอง, การยึด, อายัด, ขายทอดตลาดทรัพย์สิน

---

[1]รองผู้อำนวยการกองคดี สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ กองทัพเรือ, E-mail: kang.na70@hotmail.com

Abstract

For the Liability of a wrongful act on the State Officer Act B.E. 2539, the corrupt overnment agency has the power to issue an order to the claimant government agencies paying the money to the victims for violations of the authorities. So, such officer must pay compensation due to its commitment of a violation to the state agency within the specified time. According to the liability for the wrongful actions of the officers on the Administrative Procedure Act B.E. 2539, if that person is negligent, -not pay the full amount of compensation, the government agencies may take administrative measures by seizing, freezing and auctioning the property of the officer who reimbursed the money. In order to use the administrative measures of the Royal Thai Navy by means of seizure, garnish and auction of properties efficiently, the Royal Thai Navy take such methods to the liability of the wrongful actions accordance with the Royal Thai Navy regulations of administrative measures by seizing, garnish and auctioning the property of the indemnity of B.E.2558.

Keywords: Administrative Measures, Seizure, Garnish, Auction of Properties

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นเป็นอีกระบบศาลหนึ่งควบคู่ไปกับระบบศาลยุติธรรมจนถึงปัจจุบันนี้เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและ *"การบังคับคดีปกครอง"* (Administrative measures Case) รวมทั้งมีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 ออกมารองรับการดำเนินการ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายปกครอง (Administrative Law) เป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐในสถานะที่รัฐมีอำนาจเหนือประชาชนตามหลักทฤษฎีอำนาจเหนือ (prérogatives) ทำให้การใช้อำนาจของรัฐทุกกรณีต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ กล่าวคือต้องมีที่มาแห่งอำนาจ รูปแบบขั้นตอนการใช้อำนาจ และการควบคุมตรวจสอบอย่างถูกต้องด้วยกฎหมาย (สมยศ เลี้ยงบำรุง, 2560, น. 397) การที่รัฐเป็นผู้กำหนดกรอบในการดำเนินการให้มีสภาพบังคับของกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย ย่อมทำให้รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางกฎหมายในทุก ๆ กรณีการใช้อำนาจมหาชนโดยรัฐหรือองค์กร เจ้าหน้าที่ทำนิติกรรมฝ่ายเดียวที่สามารถใช้บังคับกับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งได้ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่รัฐมีอำนาจเหนือกว่า

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 12 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหาย มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหน่วยงานของรัฐได้ใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเพิกเฉยไม่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้ถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นขายทอดตลาด เพื่อชำระเงินได้ ซึ่งวิธีการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการขายทอดตลาด ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ตลอดจนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามมาตรา 56 และมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ.2542) กฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

อย่างไรก็ตาม การบังคับทางปกครองนี้ เป็นเพียงมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายปกครองยังมิได้ผ่านการตรวจสอบโดยองค์กรศาล จึงมีฐานะที่เป็นมาตรการต่ำกว่ามาตรการบังคับคดีของศาล ซึ่งผ่านการตรวจสอบกลั่นกรองคดีจากองค์กรตุลาการหรือศาลแล้ว ดังนั้นต้องเข้าใจว่าแม้กรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งจนมีการบังคับคดีโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลใดแล้ว กฎหมายยังกำหนดห้ามมิให้ยึดอายัดทรัพย์สินบางประเภท โดยกำหนดให้ไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี ดังนั้น การบังคับทางปกครองในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดนั้น เป็นวิธีการอันเดียวกันกับการบังคับคดีในทางแพ่งเพื่อบังคับชำระหนี้ที่เป็นเงิน จึงต้องเคารพหลักดังกล่าวด้วย ซึ่งหากฝ่ายปกครองจะใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยวิธีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ใด หากทรัพย์สินนั้นเป็นชนิดที่ไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี (ในทางแพ่ง) ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับทรัพย์สินดังกล่าวนั้นก็ย่อมต้องห้ามเช่นกัน (ชำนาญ จันทร์เรือง, 2549)

กองทัพเรือเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการออก *"คำสั่งทางปกครอง"* และต้องบังคับใช้ *"มาตรการบังคับทางปกครอง"* ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ แต่ปรากฏปัญหาที่ว่ากองทัพเรือออกคำสั่งทางปกครองไปแล้วแต่ยังไม่สามารถดำเนินการบังคับให้ได้ผลคำสั่งทางปกครองซึ่งได้ออกไปแล้ว แต่ผู้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กองทัพเรือจึงต้องดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองไปบังคับให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ซึ่งกองทัพเรือเป็นหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ตามกฎหมายในการพิจารณาออก "คำสั่งทางปกครอง"แต่กระบวนการบังคับใช้"มาตรการบังคับทางปกครอง" ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเท่าที่ควร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานไม่มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย

อย่างชัดเจน เพราะไม่มีกฎหมายหรือระเบียบรองรับสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะทาง มีลักษณะพิเศษทำให้เจ้าหน้าที่ไม่พร้อมไม่มีความเชี่ยวชาญในการบังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. มาตรการบังคับทางปกครอง

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองจะต้องมีคำสั่งทางปกครองเสียก่อน เมื่อผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองไม่ยินยอมปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าหน้าที่ก็อาจจะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางปกครองไว้ดังนี้

“มาตรา 57 คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนเจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด หรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึด หรืออายัด และขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

จากกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนโดยละเอียด เพียงแต่ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม ดังนั้น จึงเป็นปัญหาว่าจะนำหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยมีเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นหน่วยงานกลาง ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับคู่ความฝ่ายใด ไปดำเนินการบังคับคดียึด หรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามกฎหมาย ระเบียบมีขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนดำเนินงานอย่างเชี่ยวชาญถูกต้องรวดเร็วเป็นธรรม มีกระบวนการกลไกตรวจสอบจากศาลยุติธรรมซึ่งเป็นอำนาจฝ่ายตุลาการ แต่ในกระบวนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองไม่มีกลไกของกฎหมายรองรับอย่างละเอียดชัดเจน ทำให้การบังคับไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น บุคคลที่ทำการบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเรียกว่า *“เจ้าพนักงานบังคับคดี”* (legalexecution) แต่มาตรการบังคับทางปกครองมิได้กำหนดบุคคลที่เป็นพนักงานมาตรการบังคับทางปกครองไว้ ทำให้มีผลแตกต่างทางกฎหมาย เพราะ *“เจ้าพนักงานบังคับคดี”* จะมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายบางประการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่เจ้าหน้าที่ผู้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่ ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ หรือในกรรมวิธียึดอายัดจำหน่ายทรัพย์สินไม่มีรายละเอียดขั้นตอนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ทำให้เกิดความเสี่ยงกับเจ้าหน้าที่การยึดทรัพย์สินผิด หรือผิดพลาดในขั้นตอนการจำหน่ายทรัพย์ หรือกรณีมีผู้ร้องขอกันส่วน หรือมีผู้ร้องขอรับชำระหนี้บุริมสิทธิ หรือมีบุคคลผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ จะยื่นคำร้องขอกับใคร เนื่องจากหน่วยงานทางปกครองถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง จะมีอำนาจพิจารณามีคำสั่งได้หรือไม่หรือหากจะไปร้องขอกับศาลก็มีปัญหาว่าจะร้องขอกับศาลใดระหว่างศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองอันล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคในการที่จะดำเนินการตาม “มาตรการบังคับทางปกครอง”ทั้งสิ้น (สมยศ เลี้ยงบำรุง, 2560, น. 397) นอกจากนี้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 57 มิได้กำหนดของเขตของการอนุโลมในการนำวิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไว้ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าจะนำวิธีการยึดการอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับได้เพียงใดและไม่มีระเบียบกลางว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่หน่วยงานของรัฐต่างๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ รวมถึง

ขาดหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้มาตรการบังคับปกครองโดยตรง (ศิริชัย วิชชุวัชรากร, 2557, น. 107)

3. วิเคราะห์ขั้นตอนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกองทัพเรือ กรณีใช้วิธีการ ยึด อายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สิน

3.1 ขั้นตอนเตรียมการก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

ก่อนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยมีหนังสือเตือนให้บุคคลนั้นชำระเงินก่อนไม่น้อยกว่าเจ็ดวันหากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ปฏิบัติตามหรือไม่นำเงินมาชำระจึงจะไปดำเนินการยึดอายัดได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 57 ซึ่งก่อนที่จะไปทำการยึดอายัดทรัพย์สินหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ออกคำสั่งทางปกครองมีหน้าที่ต้องสืบหาหลักทรัพย์ของบุคคลที่ถูกบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เพราะถือว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีข้อมูลของบุคคลที่จะถูกมาตรการบังคับทางปกครองโดยตรง

แต่อย่างไรก็ตามการใช้มาตรการบังคับทางปกครองผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองมีสิทธิยื่นอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้และการอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ซึ่งการที่กฎหมายให้ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ใช้สิทธิอุทธรณ์แม้จะไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับก็ตามแต่ก็จะทำให้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเกิดความล่าช้าในการดำเนินการได้ซึ่งทำให้หน่วยงานของรัฐต้องย้อนกลับไปดำเนินการทางปกครองใหม่อีกครั้ง

กรณีตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดความเสียหายแก่เงิน (เงินขาดบัญชี/ทุจริตเงิน) หรือทรัพย์สินของทางราชการเสียหายหรือสูญหาย เช่น ใบจักรเรือเสียหายขณะเรือปฏิบัติราชการในทะเล รถยนต์ของทางราชการประสบอุบัติเหตุได้รับความเสียหาย อาวุธปืนของทางราชการเสียหาย เป็นต้น ในการบังคับให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ กองทัพเรือต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 โดยการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินขายทอดตลาด เพื่อนำเงินมาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ ซึ่งก่อนที่จะไปทำการยึดอายัดทรัพย์สินกองทัพเรือจะต้องออกคำสั่งทางปกครอง โดยมีหนังสือแจ้งเตือนให้บุคคลนั้นนำเงินมาชำระเงินอย่างน้อยไม่เกิน 7 วันหากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ปฏิบัติตามหรือไม่นำเงินมาชำระกองทัพเรือจึงจะดำเนินการยึดอายัดได้ แต่ทั้งนี้ผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินหากไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของกองทัพเรือผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่อกองทัพเรือได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง และกองทัพเรือจะต้องพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าขั้นตอนเตรียมการก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองแล้วหากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ปฏิบัติตาม ก่อนที่จะไปทำการยึด อายัด ทรัพย์สินขายทอดตลาด เจ้าหน้าจะต้องมีหนังสือแจ้งเตือนให้บุคคลนั้นมาชำระเงินก่อนไม่น้อยกว่า 7 วัน หากไม่มีการชำระตามที่แจ้งไปจึงจะไปดำเนินการยึดอายัดได้ และหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ออกคำสั่งทางปกครองมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกบังคับตามคำสั่งทางปกครอง

3.2 ขั้นตอนการยึดทรัพย์

ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ข้อ 5 “ยึด” หมายความว่าการกระทำใดๆต่อทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นได้เข้ามาอยู่ในความควบคุมดูแลหรือครอบครองของเจ้าหน้าที่

ทรัพย์สินที่ยึด ตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 มีดังนี้

1. ทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้โดยวิธียึด ได้แก่ สังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ (ข้อ 12)

2. การยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินให้ยึดได้แต่เพียงประมาณราคาที่ควรจะขายทอดตลาดได้พอชำระหนี้ รวมทั้งค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน (ข้อ 13)

การยึดทรัพย์สินให้ยึดเฉพาะส่วนของผู้ต้องชดใช้เงินแต่ถ้ามีบุคคลอื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยและไม่ปรากฏชัดว่าส่วนใดเป็นของผู้ต้องชดใช้เงินให้ยึดทั้งหมด (ข้อ 13 วรรคสอง)

กรณีทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินมีราคามากกว่าจำนวนหนี้ทั้งมิอาจแบ่งยึดโดยไม่ทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมราคาและไม่ปรากฏทรัพย์สินอื่นที่จะยึดให้พอคุ้มจำนวนหนี้ให้ยึดทรัพย์สินนั้นขายทอดตลาด (ข้อ 13 วรรคสาม)

ทรัพย์สินที่ห้ามยึดตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ข้อ 14 ได้กำหนด ห้ามมิให้ยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินต่อไปนี้

(1) เครื่องนุ่งห่มหลับนอนหรือเครื่องใช้ในครัวเรือนหรือเครื่องใช้สอยส่วนตัวโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินห้าหมื่นบาทในกรณีที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควรจะกำหนดทรัพย์สินดังกล่าวที่มีราคาเกินห้าหมื่นบาทให้เป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งระเบียบนี้ก็ได้ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามฐานะของผู้ต้องชดใช้เงิน

(2) เครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพหรือประกอบวิชาชีพโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินหนึ่งแสนบาทแต่ถ้าผู้ต้องชดใช้เงินมีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อผู้บัญชาการทหารเรือขออนุญาตยึดหน่วงและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้อันจำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพหรือการประกอบวิชาชีพอันมีราคาเกินกว่าจำนวนราคาดังกล่าวแล้วให้ผู้บัญชาการทหารเรือมีอำนาจใช้ดุลพินิจอนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

(3) วัตถุเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่แทนหรือช่วยอวัยวะของผู้ต้องชดใช้เงิน

(4) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมายหรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

(5) ทรัพย์สินอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้เช่นหนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะจดหมายหรือสมุดบัญชีต่างๆนั้นอาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์แห่งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ถ้าจำเป็น แต่ห้ามมิให้นำออกขายทอดตลาด

(6) ทรัพย์สินของกสิกรตามกฎหมายว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกรดังต่อไปนี้

(ก) พืชผลที่ยังไม่ถึงเวลาเก็บเกี่ยว

(ข) พืชพันธุ์ที่ใช้ในปีต่อไปตามประมาณอันสมควรโดยเทียบเคียงกับเนื้อที่ซึ่งกสิกรได้ทำในปีที่ล่วงมาแล้ว

(ค) พืชผลที่เก็บไว้สำหรับเลี้ยงตัวและครอบครัวตามฐานานุรูปสำหรับปีหนึ่ง

(ง) สัตว์และเครื่องมือประกอบอาชีพที่มีไว้พอควรแก่การดำเนินอาชีพต่อไป

(7) ทรัพย์สินอื่นตามที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควร

วิธีการยึดทรัพย์

เมื่อสืบหลักทรัพย์พบทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินที่จะยึดได้ตามกฎหมายให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือพิจารณาหากเห็นว่าถ้ายึดทรัพย์ขายทอดตลาดจะได้เงินเหลือพอชำระหนี้ก็ให้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินตามแบบที่กำหนดในระเบียบนี้ประกาศยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินตามแบบที่กำหนดในระเบียบนี้และแนบเอกสารหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องเสนอผู้บัญชาการทหารเรือลงนามแล้วส่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไปเมื่อเจ้าหน้าที่ได้ยึดทรัพย์ของผู้ต้องชดใช้เงินแล้วให้เสนอรายการและแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือพิจารณาดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดต่อไปตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ข้อ 15

วิธีการยึดทรัพย์สิน

(1) ถ้าในคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินได้ระบุเฉพาะเจาะจงให้ยึดทรัพย์สินสิ่งใดให้เจ้าหน้าที่ยึดแต่เฉพาะทรัพย์สินสิ่งนั้น

(2) ก่อนไปทำการยึดทรัพย์สินให้เจ้าหน้าที่ผู้ไปยึดทรัพย์สินพิจารณาตรวจสอบให้แน่ชัดว่าจะต้องยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินหรือไม่และจำนวนราคาทรัพย์สินที่จะยึดได้ตามกฎหมายมีประมาณเท่าใดพร้อมทั้งนำประกาศยึดทรัพย์สินไปด้วยเพื่อปิดไว้ ณ สถานที่ที่ยึดทรัพย์สิน

(3) ให้เจ้าหน้าที่ไปทำการยึดทรัพย์สินโดยเร็วและให้นำเครื่องมือพร้อมอุปกรณ์สำหรับการยึดทรัพย์สิน เช่นครั่งและตราตีครั่งไปด้วยทั้งนี้จะมีพนักงานอื่นร่วมไปช่วยเหลือด้วยก็ได้

(4) เจ้าหน้าที่ย่อมไม่ยึดทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานอื่นได้ยึดไว้ก่อนแล้วหรือทรัพย์สินที่มีกฎหมายบัญญัติให้ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

(5) การยึดทรัพย์สินให้ดำเนินการในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกในวันทำการงานปกติเว้นแต่กรณีมีเหตุฉุกเฉินโดยได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการทหารเรือ

(6) ก่อนยึดทรัพย์สินให้เจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวข้าราชการและแจ้งการยึดทรัพย์สินโดยส่งคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ยึดทรัพย์สินและประกาศยึดทรัพย์สินต่อผู้ต้องชดใช้เงินถ้าไม่ปรากฏตัวผู้ต้องชดใช้เงินให้แสดงต่อบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นและรีบแจ้งการยึดทรัพย์สินให้ผู้ต้องชดใช้เงินโดยเร็วทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่ยึดทรัพย์สินเฉพาะที่ระบุในประกาศยึดทรัพย์สินเท่านั้นกรณีทรัพย์สินที่ยึดมีผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมให้แจ้งการยึดทรัพย์สินให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมทราบด้วย

(7) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินด้วยความสุภาพและระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายเกินกว่าที่จำเป็นถ้ามีผู้ขัดขวางให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงแต่โดยดีก่อนถ้าผู้นั้นยังขัดขวางอีกให้เจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจในพื้นที่เพื่อยึดทรัพย์สินจนได้

(8) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อค้นสถานที่ใดๆอันเป็นของผู้ต้องชดใช้เงินหรือที่ผู้ต้องชดใช้เงินได้ครอบครอง เช่น บ้าน ที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และร้านค้าขาย ทั้งมีอำนาจที่จะยึดและตรวจสมุดบัญชีหรือแผ่นกระดาษและกระทำการใดๆตามสมควรหรือเพื่อเปิดสถานที่หรือบ้านที่อยู่หรือโรงเรือนดังกล่าวแล้วรวมทั้งตู้นิรภัยตู้หรือที่เก็บของอื่นๆแล้วรายงานให้ผู้บัญชาการทหารเรือทราบ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งหากเห็นสมควรเจ้าหน้าที่อาจขอความร่วมมือเจ้าพนักงานตำรวจให้อยู่ร่วมในการดำเนินการและอาจแจ้งความให้เจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่บันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยก็ได้

(9) กรณีทรัพย์สินนั้นไม่อาจยึดได้ตามกฎหมายเช่นมีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียนให้เจ้าหน้าที่รีบรายงานต่อผู้บัญชาการทหารเรือเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไปเมื่อยึดทรัพย์สินมาแล้ว

ปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดมีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียนให้เจ้าหน้าที่รีบรายงานให้ผู้บัญชาการทหารเรือทราบเพื่อพิจารณาถอนการยึดทรัพย์สินโดยเร็วต่อไป

(10) การยึดที่ดินหรือห้องชุดให้เจ้าหน้าที่จัดการเพื่อให้ได้โฉนดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุดหรือสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานรับรอง(ถ้ามี) เพื่อตรวจสอบแผนที่จำลองตามรูปในโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุด

(11) การยึดที่ดินให้เจ้าหน้าที่รังวัดเปรียบเทียบกับแผนที่จำลองตามรูปในโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินตาม (10) ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่หากเชื่อว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันให้จดชื่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงเท่าที่ทราบกำกับไว้ในแผนที่จำลองและแสดงให้เห็นสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินที่ยึดและแสดงด้วยว่าอยู่ใกล้ไกลจากสถานที่ราชการชุมชนทางบกหรือทางน้ำประมาณระยะทางเท่าใด

(12) กรณีทรัพย์สินที่ยึดเป็นของสดของเสียได้ให้เจ้าหน้าที่นำออกขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

(13) กรณีที่ดินที่ยึดมีสิ่งปลูกสร้างหรือไม้ล้มลุกหรือธัญชาติอันจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปีเป็นของผู้อื่นปลูกอยู่ให้เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำของเจ้าของสิ่งนั้น ๆ ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินอยู่อย่างไร เช่น สิทธิเก็บกินสิทธิเหนือพื้นดินสิทธิตามสัญญาเช่าภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการยึดทรัพย์สินกสิกรการยึดที่ไร่นา ซึ่งมีไม้ล้มลุกหรือธัญชาติอันจะเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาลจะยึดแต่ที่ดินไม่ยึดไม้ล้มลุกและธัญชาติหรือจะยึดทั้งที่ดินและไม้ล้มลุกหรือธัญชาติด้วยก็ได้

(14) การยึดที่ดินซึ่งมีไม้ยืนต้นให้เจ้าหน้าที่จดชนิดและปริมาณจำนวนต้นไม้ไว้ด้วย

(15) การยึดเรือนโรงห้องชุดหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นให้เจ้าหน้าที่จดขนาดกว้างยาวและบรรยายสภาพแห่งสิ่งนั้น ๆ เช่นพื้นฝาประตูหน้าต่างเสาเครื่องบนใช้ไม้ชนิดใดหลังคาอะไรมีกี่ชั้นกี่ห้องเก่าหรือใหม่เพียงใดเลขทะเบียนเท่าไรถ้าเป็นสถานที่ให้เช่าค่าเช่าเท่าใด

(16) การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ย่อมครอบไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วยเว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(17) กรณีทรัพย์สินที่ยึดมีดอกผลธรรมดาที่ผู้ต้องชดใช้เงินจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยวหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บเกี่ยวในนามของผู้ต้องชดใช้เงินเมื่อเจ้าหน้าที่เห็นสมควรเก็บเกี่ยวเองเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องชดใช้เงินทราบเสียก่อนจึงเก็บดอกผลนั้นเมื่อถึงกำหนด

(18) เมื่อยึดทรัพย์สินเสร็จแล้วให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศยึดทรัพย์สินไว้ ณ สถานที่ยึดโดยเปิดเผย

(19) ให้เจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งตามวิธีที่เห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์สินแล้ว เช่น

(ก) การยึดสิ่งของให้เจ้าหน้าที่ปิดหรือผูกแผ่นเลขหมายสิ่งของที่ยึดให้ตรงตามบัญชีทรัพย์สินถ้าสามารถจะเก็บรวมเข้าหีบหรือตู้ได้ก็ให้รวมไว้แล้วปิดหีบหรือตู้ประทับตราครั่งหรือทำเครื่องหมายไว้อีกชั้นหนึ่ง

(ข) การยึดที่ดินเรือนโรงห้องชุดหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆให้ปิดประกาศหรือทำเครื่องหมายไว้

(ค) การยึดสัตว์สัตว์พาหนะหรือปศุสัตว์จะใช้สีทาที่เขาหรือที่ตัวหรือจะใช้แผ่นเลขหมายผูกคอหรือจะต้อนเข้าคอกแล้วผูกเชือกประทับตราครั่งหรือทำเครื่องหมายไว้ที่ประตูคอกก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่อย่าให้เป็นการขัดข้องต่อการเลี้ยงรักษาสัตว์

(20) การยึดที่ดินห้องชุดหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นให้รีบแจ้งการยึดไปยังเจ้าพนักงานผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและหรือนายทะเบียนแห่งท้องที่แล้วแต่กรณีการยึดสิ่งปลูกสร้างซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินของผู้อื่นให้รีบแจ้งเจ้าพนักงานผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและหรือนายทะเบียนแห่งท้องที่แล้วแต่กรณี

(21) การยึดเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไปแพสำหรับคนอยู่อาศัยสัตว์พาหนะหรือทรัพย์สินอื่นที่มีทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์เช่นเครื่องจักรรถยนต์อาวุธปืนให้แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น

(22) ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบัญชียึดทรัพย์สินตามแบบที่กำหนดตามระเบียบนี้และลงลายมือชื่อพร้อมวันเดือนปีไว้เป็นหลักฐาน

การคัดค้านการยึดทรัพย์สิน

การคัดค้านการยึดทรัพย์สิน ได้กำหนดไว้ใน ข้อ 17 แห่งระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดจะยื่นคำร้องคัดค้านการยึดทรัพย์สินโดยกล่าวอ้างว่าผู้ต้องชดใช้เงินไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่ได้ยึดไว้ก่อนที่เอาทรัพย์สินดังกล่าวออกขายทอดตลาดบุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อผู้บัญชาการทหารเรือเพื่อให้มีคำสั่งปล่อยทรัพย์สินเช่นว่านั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องขอเช่นว่านี้ให้งดการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไว้ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาดของผู้บัญชาการทหารเรือต่อไป เว้นแต่

(1) หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงเวลาให้ล่าช้าผู้บัญชาการทหารเรือมีอำนาจสั่งให้ผู้ร้องวางเงินต่อผู้บัญชาการทหารเรือ ณ สถานที่วันและเวลาที่กำหนดตามจำนวนเงินที่เห็นสมควรเพื่อประกันความเสียหายใดๆที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุที่เนิ่นช้าในการขายทอดตลาดอันเกิดแต่การยื่นคำร้องขอนั้นถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเช่นว่านั้นให้ผู้บัญชาการทหารเรือยกคำร้องขอนั้นเสียและมีคำสั่งให้ดำเนินการต่อไป

(2) ถ้าทรัพย์สินที่พิพาทนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์และมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้นไม่มีเหตุผลอันควรฟังหรือถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เก็บไว้นานไม่ได้ผู้บัญชาการทหารเรือมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นโดยไม่ชักช้า

จากกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการยึดทรัพย์สินจะต้องกระทำด้วยตนเองและต้องรับผิดชอบในการไปยึดทรัพย์สินนั้นด้วยตนเอง ซึ่งต่างกับการยึดทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยฝ่ายโจทก์จะเป็นผู้ไปสืบแสวงหาทรัพย์สินต่าง ๆ ของจำเลยที่มีอยู่แล้วมาแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อทำการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี จะตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินตามหลักแห่งกรรมสิทธิ์และไม่ต้องรับผิดฐานประมาทเลินเล่อ นอกจากนี้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้น ไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบวางเป็นหลักไว้ หากบุคคลใด กล่าวอ้างว่าผู้ถูกบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครองไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่ได้ยึดไว้ จะยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์กับหน่วยงานทางปกครองได้เช่นกัน

3.3 ขั้นตอนการอายัดทรัพย์

ทรัพย์สินที่อายัด

ทรัพย์สินที่อายัดได้กำหนดไว้ในข้อ แห่งระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ดังนี้

1. ทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้โดยวิธีอายัด ได้แก่ สังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งสิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์เหล่านั้นและเงินซึ่งบุคคลภายนอกจะต้องส่งมอบหรือโอนหรือชำระให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงินในการอายัดเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดบรรดาเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ผู้ต้องชดใช้เงินในอันที่จะได้รับส่งมอบหรือรับโอนทรัพย์สินหรือสิทธิหรือได้รับชำระเงินเช่นว่านั้น (ข้อ 26)

2. การอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินให้อายัดได้เพียงไม่เกินกว่าที่พอจะชำระหนี้รวมทั้งค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายในการอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินเว้นแต่ทรัพย์สินที่อายัดนั้นไม่อาจแบ่งแยกได้ (ข้อ 27)

ทรัพย์สินที่ห้ามอายัด

ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ข้อ 28 ได้กำหนดห้ามมิให้อายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินต่อไปนี้

(1) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้และเงินรายได้เป็นคราวๆอันบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนรวมกันไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาทหรือตามจำนวนที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควร

(2) เงินเดือนค่าจ้างบำนาญบำเหน็จเบี้ยหวัดหรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของข้าราชการเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างในหน่วยราชการและเงินสงเคราะห์บำนาญหรือบำเหน็จที่หน่วยราชการได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(3) เงินเดือนค่าจ้างบำนาญค่าชดใช้เงินสงเคราะห์หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงานลูกจ้างหรือคนงานนอกจากที่กล่าวไว้ใน (2) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนรวมกันไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาทหรือตามจำนวนที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควร

(4) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ผู้ต้องชดใช้เงินได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่นเป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายตามที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควรในการกำหนดจำนวนเงินตาม (1) และ (3) ให้ผู้บัญชาการทหารเรือกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการทหารในขณะนั้นและไม่เกินอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชทหารในขณะนั้น โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของผู้ต้องชดใช้เงินและจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของผู้ต้องชดใช้เงินด้วย

วิธีการอายัดทรัพย์สิน

เมื่อสืบหาหลักทรัพย์พบทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินที่จะอายัดได้ตามกฎหมายให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือพิจารณาหากเห็นสมควรอายัดก็ให้จัดทำคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินตามแบบที่กำหนดตามระเบียบนี้และแนบเอกสารหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องเสนอผู้บัญชาการทหารเรือลงนามแล้วส่งคำสั่งอายัดทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงินและบุคคลซึ่งต้องรับผิดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้นำบทบัญญัติการยึดทรัพย์สินในส่วนวิธีการยึดทรัพย์สินมาปฏิบัติกับวิธีการอายัดทรัพย์สินโดยอนุโลม (ข้อ 29)

การคัดค้านการอายัดทรัพย์สิน

ถ้าบุคคลภายนอกได้รับคำสั่งอายัดปฏิเสธหรือโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตนให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือทำการตรวจสอบหากปรากฏว่าหนี้ที่เรียกร้องมีอยู่จริงให้รายงานให้ผู้บัญชาการทหารเรือออกคำสั่งเตือนให้บุคคลนั้นปฏิบัติตามคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินภายในเวลาที่กำหนดอีกครั้งถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำเตือนให้รายงานผู้บัญชาการทหารเรือทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการฟ้องคดีกับบุคคลดังกล่าวให้รับผิดเสมือนหนึ่งบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องชดใช้เงินรวมทั้งค่าแห่งความเสียหายใดๆที่เกิดขึ้นเพราะการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินพร้อมกันไปด้วยถ้าไม่มีการคัดค้านการอายัดทรัพย์สินแต่บุคคลผู้ได้รับคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือดำเนินการเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้น (ข้อ 30)

จากกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินเจ้าหน้าที่จะทำการอายัดทรัพย์จะอาศัยระเบียบระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับ

ทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ซึ่งต่างกับในการบังคับคดีแพ่ง กระบวนการนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะอาศัยอำนาจของศาลในการมีคำสั่งอายัดไม่ใช่การบังคับกับทรัพย์สินที่มีอยู่ในครอบครองของลูกหนี้โดยตรง เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่มีอยู่กับบุคคลภายนอก เพราะเป็นคำสั่งที่มีไปถึงบุคคลภายนอก จึงต้องใช้อำนาจของศาลในการบังคับ

4. การขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ข้อ 32 กำหนดไว้ว่า ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ผู้บัญชาการทหารเรือพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งเป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรจากหน่วยงานในสังกัดกองทัพเรือที่เกี่ยวข้องโดยข้าราชการทหารชั้นยศไม่ต่ำกว่านาวาเอกเป็นประธานกรรมการหากจำเป็นจะแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วยก็ได้

วิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

1) ให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือจัดทำรายงานขออนุมัติขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินพร้อมทั้งแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องเช่นสำเนาคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินประกาศเรื่องยึดทรัพย์สินบัญชียึดทรัพย์สินและเอกสารอื่นใดอันเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นต้นรวมทั้งเสนอความเห็นว่าควรขายทอดตลาดทรัพย์สินไว้ในรายงานพร้อมทั้งเสนอให้ผู้บัญชาการทหารเรือลงนามในคำสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินตามแบบที่กำหนดไว้ตามระเบียบนี้และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขายทอดตลาดตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้ยึดทรัพย์สินเสร็จสิ้น (ข้อ 33 วรรคหนึ่ง)

2) เมื่อผู้บัญชาการทหารเรือมีคำสั่งให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแล้วให้คณะกรรมการจัดทำประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินตามแบบท้ายระเบียบนี้เช่นประกาศขายทอดตลาดที่ดินตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ประกาศขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ประกาศขายทอดตลาดห้องชุดตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ประกาศขายทอดตลาดสิ่งปลูกสร้างตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ประกาศขายทอดตลาดทรัพย์ตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้แล้วแต่กรณี (ข้อ 33 วรรคสอง)

การกำหนดวันขายทอดตลาดทรัพย์สิน (ข้อ 34)

(1) การกำหนดวันขายทอดตลาดทรัพย์สินแต่ละครั้งให้กำหนดวันขายไม่น้อยกว่า 4 คราว โดยกำหนดวันขายคราวแรกไม่น้อยกว่า 30 วันแต่ไม่เกิน 60 วันนับแต่วันที่ลงในประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินและคราวต่อๆไปไม่เกิน 30 วันนับแต่วันกำหนดขายคราวก่อน

(2) กรณีจำเป็นเร่งด่วนคณะกรรมการอาจขายทอดตลาดทรัพย์สินได้เมื่อพ้นระยะเวลาอย่างน้อย 5 วัน นับแต่วันที่ยึดทรัพย์สิน

(3) กรณีของสดของเสียง่ายให้คณะกรรมการนำออกขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นตามที่สมควร

(4) เมื่อประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้วหากมีความจำเป็นคณะกรรมการอาจเลื่อนหรืองดการขายทอดตลาดทรัพย์สินก็ได้

เมื่อประธานกรรมการลงนามในประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้วให้จัดส่งประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินแก่ผู้ต้องชดใช้เงินผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องและปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ที่จะขายสถานที่ที่ทรัพย์สินตั้งอยู่หรือสถานที่ราชการอันที่เห็นสมควรก่อนกำหนดวันขายทอดตลาดทรัพย์สินไม่น้อยกว่า 15 วัน (ข้อ 35 วรรคหนึ่ง)

กรณีประธานกรรมการเห็นสมควรจะลงประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นในหนังสือพิมพ์รายวันหรือทางวิทยุกระจายเสียงหรือทางโทรทัศน์หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนกำหนดวันขายไม่น้อยกว่า 15 วันก็ได้ (ข้อ 35 วรรคสอง)

การขายทอดตลาดทรัพย์สิน

1. การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ติดจำนอง (ข้อ 36)

(1) ทำหนังสือแจ้งให้ผู้รับจำนองทราบถึงวันเวลาและสถานที่ที่จะขายทอดตลาดและสอบถามผู้รับจำนองถึงรายละเอียดของภาระจำนองเช่นต้นเงินดอกเบี้ยค้างชำระตลอดจนวิธีการขายทอดตลาดว่าจะให้ขายโดยติดจำนองหรือปลอดจำนองถ้าผู้รับจำนองไม่แจ้งให้ทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือให้ขายโดยติดจำนองในกรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้รับจำนองให้ขายโดยปลอดจำนองคณะกรรมการอาจพิจารณาให้ขายโดยติดจำนองก็ได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการทหารเรือ

(2) การขายโดยติดจำนองให้ประกาศรายชื่อผู้รับจำนองต้นเงินดอกเบี้ยค้างชำระและให้มีข้อความว่าผู้ซื้อต้องรับภาระจำนองติดไปด้วยไว้ในประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยชัดเจน

(3) การขายโดยปลอดจำนองให้กำหนดราคาโดยคำนึงถึงต้นเงินดอกเบี้ยค้างชำระค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายในการยึดและขายและเงินที่ผู้ต้องชดใช้เงินต้องชำระกรณีคาดหมายว่าเงินที่ได้จากการขายไม่อาจปลดเปลื้องหนี้ได้หรือหากขายแล้วเจ้าหนี้จำนองจะได้รับเงินจากการขายไปทั้งหมดให้รายงานผู้บัญชาการทหารเรือสั่งงดการขายทอดตลาด

(4) การขอรับชำระหนี้ของผู้รับจำนองให้ถือหนังสือตอบรับของผู้รับจำนองเป็นคำขอรับชำระหนี้ก่อนจ่ายเงินชำระหนี้ต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าเป็นหนี้บุริมสิทธิหรือไม่และผู้รับจำนองปลดจำนองให้แล้วหรือไม่พร้อมขอใบรับยึดถือไว้เป็นหลักฐานด้วยจึงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจำนอง

2. การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็นตู้นิรภัยหีบหรือกำปั่นเหล็กให้คณะกรรมการจัดการเปิดเสียก่อนจึงจะขายทอดตลาดได้ (ข้อ 37)

3. การขายทอดตลาดทรัพย์สินประเภทซึ่งผู้ยึดถือครอบครองต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมายเสียก่อน เช่น อาวุธปืนให้ผู้ซื้อวางมัดจำไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของราคาซื้อและให้ผู้ซื้อนำใบอนุญาตมาแสดงภายใน 30 วัน พร้อมชำระเงินส่วนที่เหลือให้ครบถ้วนถ้าพ้นกำหนดแล้วผู้ซื้อไม่สามารถนำใบอนุญาตมาแสดงได้ให้ริบเงินมัดจำและให้ขายทอดตลาดใหม่ (ข้อ 38)

4. การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ต้องมีใบอนุญาตกำกับให้คณะกรรมการขอความร่วมมือไปยังเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ซื้อด้วย เช่น สุราตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป เป็นต้น (ข้อ 39)

5. การขายทอดตลาดทรัพย์สินหลายสิ่ง (ข้อ 40)

(1) ให้แยกขายทีละสิ่งต่อเนื่องกันเว้นแต่เป็นที่คาดหมายว่าเงินรายได้จากการขายจะเพิ่มขึ้นคณะกรรมการมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเล็กน้อยรวมขายเป็นกอง ๆ หรือจัดสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์สองสิ่งหรือกว่านั้นรวมขายไปด้วยกัน

(2) การขายอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่และทรัพย์สินนั้นอาจแบ่งแยกออกได้เป็นตอน ๆ คณะกรรมการมีอำนาจขายทรัพย์สินนั้นเป็นตอน ๆ ได้ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้จากการขายทรัพย์สินบางตอนจะเพียงพอแก่การชำระหนี้หรือว่าเงินรายได้ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนั้น

(3) การขายทรัพย์สินหลายสิ่งด้วยกันคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดลำดับที่จะขายทรัพย์สินนั้น

(4) บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดอาจร้องขอให้คณะกรรมการรวมหรือแยกหรือให้ขายทรัพย์สินนั้นตามลำดับที่กำหนดไว้หรือจะร้องคัดค้านการขายของคณะกรรมการตาม (1) ถึง (3)

ก็ได้กรณีที่คณะกรรมการไม่ยอมปฏิบัติตามคำร้องขอหรือคำคัดค้านเช่นว่านั้นผู้มีส่วนได้เสียจะยื่นคำขอต่อผู้บัญชาการทหารเรือโดยทำเป็นคำร้องภายใน 7 วัน นับแต่วันปฏิเสธ เพื่อขอให้มีคำสั่งชี้ขาดในเรื่องนั้นก็ได้

ขั้นตอนและวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สิน (ข้อ 41)

(1) ก่อนเริ่มขายทอดตลาดให้คณะกรรมการอ่านประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สิน ณ สถานที่ขายโดยเปิดเผย

(2) คณะกรรมการจะเข้าสู้ราคาหรือใช้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าสู้ราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินไม่ได้

(3) เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดมีมูลค่าสูงมากหรือมีผู้ใดจะสู้ราคาโดยไม่สุจริตหรือไม่สามารถจะชำระราคาได้ให้คณะกรรมการจัดให้มีการวางหลักประกันที่เชื่อถือได้ตามที่เห็นสมควร

(4) ให้ผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงขายด้วยวิธีเคาะไม้หรือแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดถ้ายังมิได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบใดผู้สู้ราคาจะถอนคำสู้ราคาก็ได้

(5) ให้ผู้ทอดตลาดร้องขานจำนวนเงินที่มีผู้สู้ราคาครั้งที่หนึ่งตามด้วยคำว่า “หนึ่ง” สามหรือสี่ครั้ง ถ้าไม่มีผู้สู้ราคาสูงขึ้นให้เปลี่ยนร้องขานจำนวนเงินนั้นเป็นครั้งที่สองตามด้วยคำว่า “สอง” อีกสามหรือสี่ครั้ง เมื่อไม่มีผู้สู้ราคาสูงกว่านั้นก็ให้ผู้ทอดตลาดกล่าวคำว่า “สาม” พร้อมกับเคาะไม้หรือแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด

กรณีมีผู้สู้ราคาสูงขึ้นไปอีกหรือผู้สู้ราคาถอนคำสู้ราคาของตนก่อนที่ผู้ทอดตลาดเคาะไม้หรือแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดให้ผู้ทอดตลาดตั้งต้นร้องขานราคาใหม่

(6) กรณีผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านราคาขายทอดตลาดก่อนที่ผู้ทอดตลาดจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดว่าราคาขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำเกินสมควรให้เลื่อนการขายทอดตลาดออกไปเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หาผู้ซื้อมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดครั้งต่อไปโดยผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับการเสนอราคาดังกล่าวเป็นระยะเวลา 30 วัน นับแต่วันที่เสนอราคา และให้บันทึกการคัดค้านในรายงานขายทอดตลาดและบันทึกเหตุการณ์ขายทอดตลาด โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดวางเงินมัดจำร้อยละ 25 ของราคาที่ได้เสนอไว้

การขายทอดตลาดครั้งต่อไปหากมีผู้เสนอราคาสูงสุดไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดครั้งก่อนหรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาให้เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดครั้งต่อไปจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดครั้งก่อนให้เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดนั้น

(7) กรณีคณะกรรมการเห็นว่าราคาซื้อที่มีผู้สู้ราคาสูงสุดนั้นยังไม่เพียงพออาจถอนทรัพย์สินนั้นจากการขายทอดตลาดได้

(8) ให้คณะกรรมการบันทึกเหตุการณ์ขายทอดตลาดตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ไว้ทุกครั้ง โดยมีข้อความอย่างน้อยดังนี้

(ก) จำนวนบุคคลซึ่งมาฟังการขายและสู้ราคา

(ข) การสู้ราคาทรัพย์สินชนิดใดให้บันทึกชนิดของทรัพย์สินชื่อและราคาของผู้ให้ราคาสูงสุดรวมทั้งชื่อและราคาของผู้ให้ราคาตามลำดับรองลงมาด้วย

(ค) คณะกรรมการขายได้หรือไม่เพราะเหตุใด

(ง) คณะกรรมการต้องลงนามวัน/เดือน/ปี กำกับไว้ด้วย

เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์โดยผู้ทอดตลาดตกลงขายโดยวิธีเคาะไม้หรือแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดแล้วให้ทำสัญญาขายทอดตลาดตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระเงินหรือไม่วางเงินมัดจำหรือวางเงินมัดจำไว้แล้วแต่ไม่ชำระเงินส่วนที่เหลือภายในกำหนดเวลาให้คณะกรรมการริบเงินมัดจำ (ถ้ามี) และเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่โดยแจ้งให้ผู้ซื้อเดิมทราบกำหนดวันและเวลาขายด้วยเมื่อขายได้เงินเท่าใดให้หักค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายเหลือเงินสุทธิไม่คุ้มราคาขายทอดตลาดครั้งก่อนให้เรียกร้องผู้ซื้อเดิมชำระเงินส่วนที่ยังขาดนั้น (ข้อ 42)

เมื่อคณะกรรมการขายทอดตลาดแล้วให้รายงานผลการขายทอดตลาดตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ต่อผู้บัญชาการทหารเรือภายใน 7 วันทำการ นับแต่วันที่มีการขายทอดตลาด (ข้อ 43 วรรคหนึ่ง)

กรณีไม่อาจขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดได้ให้รายงานบัญชาการทหารเรือเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป (ข้อ 43 วรรคสอง)

การคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

การคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินเช่นคณะกรรมการมิได้ส่งประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงินและหรือผู้มีส่วนได้เสียเป็นต้นผู้ต้องชดใช้เงินและหรือผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ซึ่งต้องเสียหายอาจยื่นคำร้องต่อผู้บัญชาการทหารเรือขอให้สั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นได้แต่ต้องไม่ช้ากว่า 15 วัน นับแต่ทราบการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยไม่ชอบนั้น (ข้อ 44)

จากกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ.2539 กำหนดให้นำกรรมวิธีในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม จึงมีผลให้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองต้องคำนึงถึงหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครอง การใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการขายทอดตลาดทรัพย์สินจะต้องจัดทำประกาศกำหนด วัน เวลา สถานที่ขาย โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์ที่จะขาย ข้อสัญญา คำเตือน เงื่อนไขและเงื่อนเวลาแห่งการชำระเงินตามระเบียบที่จะกำหนด นำประกาศโฆษณาเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อกระจายเสียงมีกำหนดเวลา สามวัน รวมทั้งให้ปิดประกาศขายทรัพย์สินไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ขาย สถานที่ทรัพย์ตั้งอยู่ ที่ชุมนุมชน และสถานที่ราชการ ส่งแจ้งนายทะเบียนทรัพย์สิน ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ออกคำสั่งทางปกครองและคู่กรณีทราบ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ณ ภูมิลำเนาที่ปรากฏขณะยึดก่อนทำการจำหน่ายหนึ่งเดือน โดยให้ถือว่าเป็นการ แจ้งส่งประกาศโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (สมยศ เลี้ยงบำรุง, 2560, น. 397)

3.5 การอุทธรณ์การยึดการอายัดการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

การอุทธรณ์คำสั่งหรือประกาศให้ยึดทรัพย์สินคำสั่งให้อายัดทรัพย์คำสั่งหรือประกาศให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือคำสั่งทางปกครองอื่นให้ปฏิบัติตาม ส่วนที่ 5 การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 (ข้อ 46)

จะเห็นว่ากฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ต้องชดใช้เงินสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์การยึดการอายัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ ถ้าไม่เห็นด้วยกับให้คำสั่งให้อายัดทรัพย์หรือประกาศให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือคำสั่งทางปกครองอื่นนั้น โดยใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ซึ่งการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง จะทำให้การดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองดังกล่าวเกิดการขัดข้องในกระบวนการได้ และแม้ว่าการอุทธรณ์จะไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับก็ตาม แต่ก็เป็นเหตุให้ต้องย้อนกลับไปดำเนินการทางปกครองใหม่ ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

3.6 การถอนการยึดการอายัดทรัพย์สินยุติการขายทอดตลาด

กรณีผู้ต้องชดใช้เงินชำระเงินครบถ้วนหรือวางเงินประกันเป็นจำนวนพอชำระหนี้ให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือเสนอรายงานและแนบเอกสารหลักฐานต่างๆให้ผู้บัญชาการทหารเรือลงนามในประกาศถอนการยึดทรัพย์สินตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือคำสั่งถอนการอายัดทรัพย์สินตามแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือยุติการขายทอดตลาดแล้วแต่กรณี (ข้อ 47 วรรคหนึ่ง)

การถอนการยึดหรืออายัดหรือยุติการขายทอดตลาดตามวรรคหนึ่งให้เจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วนก่อน (ข้อ 47 วรรคสอง)

จากกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่า เมื่อผู้ต้องชดใช้เงินชำระเงินครบถ้วนครบถ้วนหรือวางเงินประกันเป็นจำนวนพอชำระหนี้พร้อมค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานราชการก็จะเสนอเรื่องให้ผู้บัญชาการทหารเรือประกาศถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อไป

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ กองทัพเรือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ทางกฎหมายให้กับนายทหารพระธรรมนูญทหารเรือผู้ใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการยึดอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการบังคับคดี

4.2 ควรออกกฎหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง อาทิเช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่จะต้องเข้าไปยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินควรมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา

4.3 ควรออกกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อกำหนดกระบวนการหรือวิธีการขั้นตอนในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น มิให้เกิดความเลื่อมล้ำ และเกิดการปฏิบัติและการดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกบังคับมาตรการทางปกครอง อาทิเช่น รัฐควรตรากฎหมายว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปใช้ได้ทุกหน่วยงาน และใช้เป็นแนวทางเดียวกันเหมือนอย่างเช่นวิธีการยึดการอายัด และการขายทอตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

5. บทสรุป

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหน่วยงานของรัฐได้ใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเพิกเฉยไม่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้ถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องชดใช้เงิน ตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558 ตลอดจนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่หน่วยงานของรัฐ

การบังคับใช้ “มาตรการบังคับทางปกครอง” โดยการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน เป็นกระบวนการบังคับโดยใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเฉพาะโดยตรง ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินตามคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ กองทัพเรือ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการบังคับคดี เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี ซึ่งทำให้การบังคับคดีแพ่งมีประสิทธิภาพบรรลุผลตามกฎหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าหน่วยงานของรัฐได้ออกระเบียบว่าด้วยการยึด อายึดและการขาดทอดตลาดทรัพย์สิน ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้แก่ กรมที่ดิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสรรพากร เป็นต้น ซึ่งหากให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ออกระเบียบแนวทางปฏิบัติการใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป โดยไม่มีระเบียบกลางว่าด้วยมาตรการบังคับทางปกครองที่หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ จะทำให้เกิดปัญหาการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่ไม่เป็นไปในทางเดียวกัน และก่อให้เกิดความแตกต่างกันในการปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรม (ศิริชัย วิชชุวัชรากร, 2557, น. 119)

บรรณานุกรม

ชำนาญ จันทร์เรือง. (2549). **ข้อสงสัยในมาตรการบังคับทางปกครอง**. สืบค้น 22 ตุลาคม 2561, จาก http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=858

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539. (2539, 14 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 113 ตอนที่ 60 ก. หน้า 25-29. สืบค้น 22 ตุลาคม 2561, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2539/A/060/25.PDF

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539. (2539, 14 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 113 ตอนที่ 60 ก. หน้า 1-24. สืบค้น 26 มีนาคม 2562, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2539/A/060/1.PDF

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช 2477. (2478, 20 มิถุนายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 52 หน้า 723-978. สืบค้น 26 มีนาคม 2562, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2478/A/723.PDF

ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงิน พ.ศ.2558. (2558, 28 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 343 ง. หน้า 1-17. สืบค้น 22 ตุลาคม 2561, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/E/343/1.PDF

ศิริชัย วิชชุวัชรากร. (2557)**.** ปัญหามาตรการบังคับทางปกครองในกรณีความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต. สาขามนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์.** 10(3), 119.

สมยศ เลี้ยงบำรุง. (2560). มาตรการบังคับทางปกครอง: การกำกับดูแลในมิตินิติศาสตร์. **วารสารวิชาการ กสทช. ประจำปี 2560**. 2(1), 397.